

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), šte. 101

Maribor, četrtek 3. maja 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov veak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ureditev izplačevanja pokojnin

VAŽEN SKLEP MINISTRskega SVETA GLEDE NAKAZOVANJA POKOJNIN.

BEOGRAD, 3. maja. Že o priliki proračunske razprave je ljubljanski poslanec dr. Kramer zahteval, da naj se vendar enkrat odpravijo škandali pri nakazovanju pokojnin. Kakor znano, morajo upokojenci včasih čakati celo leto, predno dobe pokojnino.

Vladna večina je takrat dr. Kramerjevo zahtevo odklonila. Sedaj pa je finančni minister nepričakovano osvojil ta predlog in je ministrski svet na svoji sinočnji seji

izdal nova navodila glede upokojitve in nakazovanja pokojnin.

V smislu teh navodil mora pristojno ministrstvo istočasno z ukazom o upokojitvi izdati tudi odlok glede penzijskih prejemkov, tako da dobi upokojenec s prihodnjim mesecem že izplačano pokojnino. Odlok glede pokojnine se mora istočasno dostaviti upokojencu in Glavni kontroli. Enaka navodila veljajo tudi za uradniške vdove.

Narodna skupščina

BEOGRAD, 3. maja. Ker se poslanec Petejan radi bolezni ni udeležil današnje seje skupščine, je bila njegova interpelacija glede ureditve delovnega časa ter zapiranja in odpiranja trgovin odstavljena za danes z dnevnega reda, nakar je bila seja takoj zaključena.

Jutri bo vodja KDK, Svetozar Pribičević utemeljeval resolucijo, v kateri se poziva ministrski predsednik Vukičević, da redno vzdržuje kontakt z narodno skupščino in se udeležuje njenih sej.

Stanovanjski zakon

Vsebinska nejasnega čl. 2.

BEOGRAD, 3. maja. Danes je bil objavljen v »Službenih Novinah« novi stanovanjski zakon. Člen 2, glede katerega vlada velika nejasnost, se glasi: Od omejitev v smislu tega zakona so izvzeta: 1. Stanovanja, večja od treh sob. 2. Stanovanja treh sob, v katerih stanujejo rodbine z manj kot tremi člani. 3. Stanovanja dveh sob, v katerih stanujejo manj kot dve osebi. Za sobe se ne računajo: kuhinja, predoba, hodnik, shramba, instalirana kopalnica in soba za služkinjo.

General Nobile odplul proti Severnemu tečaju

STOLP, 3. maja. Danes, ob 3. zjutraj je general Nobile odplul s svojim zrakoplovom »Italia« proti severnemu tečaju. Spotoma namerava pristati na Spitzbergih, da si izpopolni zaloge, nakar bo ob ugodnem vremenu poletel na severni tečaj.

Potres v Temišvaru

BUKAREŠT, 3. maja. V okolici Temišvara so čutili včeraj močne potresne sunki. Najmočnejši je bil v okolici Rečice in Oravice ter v dolini Berzone. Prebivalstva se je polastila silna panika in je v begu zapustilo domovja ter prenočilo v najhujšem dežju na prostem.

400 potresnih sunkov

ATENE, 3. maja. Včeraj sta bila v Korintu zopet dva močna potresna sunka, ki sta porušila še zadnje ostanke hiš. Od 22. aprila, ko je bil prvi potres, pa do danes je bilo registriranih v Korintu in okolici 100 močnih in okoli 300 manjših potresnih sunkov.

Prvi start raketne zračne ladje

RÜSSELSHEIM, 3. maja. Priprave za prvi start Opelovega raketnega avtomobila na Avusovi progi so že skoro končane. Novi avto, ki je bil konstruiran na podlagi poizkusnih voženj na Opelovem dirkališču, je že toliko izgotovljen, da bo lahko startal že 18. maja. Avto bo vodil Fritz von Opel sam.

Istotako napreduje tudi gradnja prve zračne raketne ladje. V zadnjih tednih se je priglasilo že na stotine ljudi, ki bi se radi peljali s prvo zračno raketno ladjo. Inženjerji, letalci, bivši oficirji in celo dame so se izjavile pripravljene, da žrtvujejo svoje življenje za novo idejo. Opelove tvornice so se od vseh prošelj odločile za znanega letalca Raaba, s katerim je napravljena tudi že pogodba. Raab bo torej prvi človek, ki bo izstreljen z raketno silo v ozračje.

Katastrofa nizozemskega parnika

NEWYORK, 3. maja. Nizozemska ladja »Callisto« se je v nedeljo ob obali Nove Škotske potopila. Ladja je imela 24 moških posadke, ki je deloma utonila, deloma pa se je rešila z rešilnim čolnom na otok Scatarie.

Čudo moderne elektro-tehnike

LONDON, 3. maja. Izumitelj brezžičnega brzojava Marconi vrši sedaj izredno zanimive poskuse. Ker se mu je že posrečil prenos svetlobe in zvoka s pomočjo radia, dela sedaj poskuse, da prenese s pomočjo radia tudi energijo. Marconi je prepričan, da se mu bo posrečilo prenesti energijo niagarskih slapov v Anglijo, ki se bo uporabila tamkaj za industrijske namene.

Samomor obupanega orožnika.

Ko je prišel v ponedeljek zvečer na orožniško stanico domov namestnik komandirja v Juršincih pri Ptuj, je našel na tleh mrtvega tovariša orožnika-kaplarja Franca Vašla, ki si je s samokresom vzel življenje. Iz več poslovnih pisem pokojnika sledi, da je šel v prostovoljno smrt, ker je obupal nad življenjem, odkar mu je umrla njegova izvoljenka. Vse prebivalstvo Juršincev žaluje za priljubljenim orožnikom.

Rešilna postaja

je pomagala včeraj 17letnemu trgovskemu vajencu Francu Avdiču, ki si je ranil roko pri odpiranju neklih zabojev, — in 80letni občinski revij Mariji Cingler, ki se je onemogla zgrudila na Aleksandrovi cesti.

Poziv!

Narodna galerija v Ljubljani, upraviteljica sklada za slovensko »Akademijo znanosti in umetnosti« in za slovensko »Narodno galerijo«, mi je za mariborsko oblast poverila sestavo pokroviteljskih in delovnih odborov, ki naj bi nabirali prispevke za ustanovitev teh dveh naših kulturnih spomenikov.

Imenovani odbori se, kakor je znano, snujejo in bodo začeli kmalo poslovati. Uprava Narodne galerije pa potrebuje takojšnjih gmotnih pripomočkov. V ta namen se je določila prihodnja nedelja kot nabiralni dan.

Ministrstvo prosvete je dovolilo, da pomagata zadevne prispevke nabirati naša šolska mladina pod vodstvom svojega u-

čiteljsiva. Sodelovala bodo pa tudi naša ženska in druga narodna društva.

SLOVENKE in SLOVENC!

Naša »Akademija znanosti in umetnosti« bo plamenica, ki bo sipala žarke prosvete v največji in najmanjši slovenski dom, »Narodna galerija« pa bo utrjevala v nas vero v našo duševno moč, a tujcu izpričevala visoko kulturno stopnjo slovenskega naroda.

Darujte torej in zbirajte 6. majnika vsi, ki ljubite slovensko zemljo in slovenski jezik!

Glejte in pomagajte vsi, da se čim prej odpre naše narodno duhovno svetišče!

General Majster.

Narodna skupščina gre na počitnice?

KAKO SKUŠA G. VUKIČEVIČ PODALJŠATI ŽIVLJENJE SVOJI VLADI

V včerajšnji seji radikalnega poslanskega kluba, kateri pa niti niso prisostvovali glavni voditelji radikalnih nezadovoljencev, Maksimović, Uzunović, Miletić in drugi, so se s strani cele vrste radikalnih poslancev, zlasti pa iz ust enega izmed najodličnejših predstavnikov stranke, g. Miše Trifunovića, čule ostre besede obsodbe današnje vlade. G. Trifunović je očital Vukičeviću, da sabotira radikalni poslanski klub; da vlada krši zakone in ustavo; da je uveden najreakcionarnejši policijski režim, kakor so bili redki v zgodovini predvojnne Srbije; da ima v zunanji politiki same neuspehe; da je ustvaril s svojim postopanjem neznosno napetost med srbijanskimi in prečanskimi pokrajinami; da je uničil prestiž Beograda kot prestolnice in kot sedež vrhovne državne uprave in s tem izpodkopal avtoriteto države. Enako in podobno so govorili tudi še poslanci Dijević, Cvetković, Ranković in Dušić, ki so vsi ostro napadali g. Vukičevića in vlado.

Zlasti kritika g. Trifunovića, ki je poznan kot eden najtreznejših radikalnih politikov in kot umerjen, zmeren in stvaren mož, je vplivala porazno na vladne kroge. Pozicije sedanje vlade se majo vedno občutnejše.

Še bolj je razmajalo njene pozicije dejstvo, da je doživela glede novega zunanjega posojila očividni neuspeh. Že s 1. aprilom je nameraval finančni minister dr. Marković prinesiti prvo tranšo posojila v iznosu par milijard dinarjev. A prvi april je minil in prve tranše ni bilo. Obljubljal jo je potem za prvi maj. Toda baš za prvi maj so prišle tudi glede tega značilne vesti, da so pogajanja z angleško-amerikanskimi finančniki glede najetja inozemskega posojila zastala. Današnja poročila trdijo z vso gotovostjo, da je posojilo, kakor je bilo zamišljeno, propadlo, in dela se sedaj le še na to, da bi se dobilo manjše posojilo, kakih 10 do 12 milijonov funtov šterlingov. Pa tudi v tem pogledu so se že pojavile ovire. Politični položaj je postal radi tega še bolj napet, položaj vlade naravnost mučen. Da javnost malo potolažijo, so včeraj spustili v

liste balonček, češ da je finančni minister poročal Davidoviću, da se »pitanje zajma poslednjih dana povoljno razvija«. Kakšen je ta povoljni razvoj, kaže najbolj dejstvo, da je že predloženi zakonski načrt o stabilizaciji dinarja, ki se je spravljal v zvezo z inozemskim posojilom, zopet odstavljen z dnevnega reda narodne skupščine, dasi je vlada zadnje dni neprestano obljubljala, da pride ta zakon obenem z zakonom o uporabi velikega investicijskega posojila že te dni na vrsto.

Torej polom na vsej črti. G. Vukičević pa ne vidi drugega dela, nego to, kako bi se za vsako ceno obdržal na površini. Sedaj skuša izpodbiti akcijo nezadovoljencev v svoji stranki s tem, da najavlja rekonstrukcijo vlade. V novo vlado bi prevzel nekaj oseb, ki so mu neobhodno potrebne za obrambo proti radikalnim nezadovoljencem in bi mu pomagale izvesti njegov »politični in gospodarski program«. Da pridobi one radikale, ki so v sporu v radikalni stranki nevtralni, hoče pritegniti v vlado zlasti tudi dr. Lazico Markovića, kateremu bi se moral baje dr. Korošec umakniti iz notranjega ministrstva. Dr. Korošec bi pa dobil kak važnejši »privredni« resor.

Da pridobi za to svojo akcijo časa, razmišlja Vukičević tudi že o tem, da bi odgodil narodno skupščino, ki ji itak že sedaj ne daje skoro nobenega dela, za nedoločen čas, morda celo do jeseni. V zvezo s temi načrti spravljajo današnji avdienco Vukičevića in predsednika narodne skupščine dr. Perića pri kralju.

Iz vrst radikalnih nezadovoljencev pa prihajajo vesti, da so odločeni izzvati formalno krizo vlade, ako bo Vukičević uporno vztrajal na svojem položaju. V to svrhu bi nekaj radikalnih ministrov, ki ne pripadajo Vukičevići skupini, podalo ostavko.

Pričakovati je torej vsekakor za prihodnje tedne zanimivih dogodkov.

Pomladanska prireditve Sokola v Studenčih.

Studenški Sokol priredi v soboto dne 5. tm. v svojem domu pomladansko veselico z zabavnim sporedom. Začetek ob 20. uri. Vsi prijatelji dobrodošli!

Kronika muhastega aprila

PESTROST APRILSKIH DOGODKOV. - TRAGIČNE, ZANIMIVE IN KOMIČNE DOGODIVŠČINE.

Legendarno muhasti april, ki je eden prvih mesecev v pomladnem brstenju, je poln vsakojakih pestrih političnih, kulturnih in socialnih dogodkov. Kakor je mesec april po svojih vremenskih kapricah čudno raznoličen, tako so pestri dogodki v tem mesecu. Hočemo jih navesti kronološko s prinenimi komentarji. Je to zmes silno tragičnih, interesantnih in komičnih dogodivščin, ki delajo vso čast mesecu — aprilu.

Počenši z neverjetimi potegavščinami, s katerimi je ves civilizirani svet, zvest prastari tradiciji napravil uvod v svetovno aprilsko razpoloženje, moramo omeniti predvsem — stanovanjsko vprašanje, ki se je vlečlo, kakor velik vprašaj skoro skozi ves mesec. Na nešteti mestih so se zbirale množice stanovanjskih najemnikov, stavile povsod drugačne, — uprav aprilske sklepe in resolucije in beogradska vlada je delala tudi uprav — aprilske sklepe: Vsak dan smo čitali novo kombinacijo do — 1. maja.

Začetkom aprila so Italijani poslali tudi Albance po — 1. aprila ter jih pripravili do tega, da so šli za »kulturno nacio« v ogenj po kostani. — Sploh so Albanci kaj cenjena žoga v italijanskem nogobrcu. To je in še bo dokazal razvoj dogodkov.

Ker pa v naši državi ne more miniti mesec brez škandalov ali afer, je usoda preskrbela za-to, da so v Baranji odkrili — vohunsko gnezdo na škodo naše države. Nekaj ljudi, nerodnih v svojem poslu, so zaprli, potem pa je bilo zopet vse tiho ter je podoba, da je vsa »vohunška afeta« — cenena aprilska šala.

Potem so nam zapeli velikonočni zvonovi. Časopisje se je na dolgo in široko razpisalo o vstajenju uboge raje; v bogato okrašenih cerkvah so slavili v zlate plašče odeti žrci vstajenje Onega, ki je nasičeval množice z duševnim in telesnim kruhom ter se dal pribiti na križ, potem ko je dokončal svoje zemeljsko poslanstvo, tolažeč obupane in žalostne, ozdravljajoč gobavce in obujajoč — mrličje. — Na deželi so pokali topiči, delili in sekali so se pirhi ter izvajali še komaj živeči narodni običaji iz prastare slovenske prošlosti.

Pa je tudi Velikanoč minula ter nam za pirhe naklonila bremenovih davkov. Baje so bili stari davki za kritje življenjskih potreb beogradske čaršije premajhni. S pomočjo slovenskih zaveznikov ki so se izkazali to pot mnogo bolj radikalnejši od radikalov samih, se je vendarle posrečilo, naložiti na dokazano potrepeljiva pleča prečanov celo vrsto novih davkov. Ker je ponižnost silno lepa krščanska dolžnost, Slovenci pa smo znani kot dobri in vztrajni kristjani — smo voljno (v taboru SLS najbrž z veseljem!) sprejeli na svoje rame še to malenkost. Saj je potrpljenje — božja mast, pravijo... —

Skoro ves mesec je strašila — kriza in sicer vsakovrstna. Tista vsakovrstna, namreč žepna, gospodarska in poslovna je sploh latentna. Vladna kriza pa ni prišla do sapa, ker smo razun katoliške Velikonoči proslavili tudi pravoslavni Uskrs. Tako smo bili vsled neujedinjenega kalendarja obvarovani aprilske vladne krize, ki pa v resnici gloda in grize na kosteh in organizmu našega narodnega telesa.

Izmed žalostnih dogodkov, ki so pretresli mesto in okolico pa je omeniti tragedijo pri Felberjevem otoku, kjer je šest ljudi izgubilo življenje. Tudi ta dogodek si je izbral april, da pokaže svojo pestrost. Krut, prekrut je res april.

Kakor je nas vse pretresla opisana nesreča na Dravi, tako nas je veselo zazibala vest, da je vrhovni žongler rimske politike signor Benito zopet ušel — atentatu. Ubogi fašizem, kako trpko Kalvarijo preživlja, a ni je krogle in bombe, ki bi zadela Duce-ja... Ni mogoče. Saj njega čuvajo rimski bogovi. Že četrto-krat je Bela dekla prišla gospoda Mussolinija za nos... In ravno mesec april si je izbrala za svoj, tako kakor fašistovska srajca — črni naklep. — Tudi Viktor Emanuel je pravočasno ušel — naročeni smrti, Benitovi računi pa so zaradi prehitre ure v peklenem stroju — spuhli v nič... —

Nič manj aprilska ni usoda italijanskega generala Nobile, ki je odplul z zrako-

plovom »Italia« preko Slovenije na severni tečaj. Splošno mnenje je, da je škoda, ker se ni z njim napotil še Mussolini, da bi vtepel belim severnim medvedom in kosmatim Eskimom zveličavne dogme rimskega fašizma. Po naravi sicer idiotski kiti bi se najbrž tudi dali po fašistovski vzgojiti. To bi bilo za Benita in njegovo slavo res »nobile«, tako se pa lahko zgodi, da generala Nobile požre kak revolucionarno navdahnjen morski pes, še predno zasadi italijansko trobojnico v večni led... —

O, ti muhasti april!

Izmed kulturnih prireditev v aprilu je omeniti Schubertovo 100-letnico, prihod srbskega »Obilica« in praških senatorjev — v Maribor. Ob Schubertovi stoletnici so s strupenimi predsodki inficirani »Nemci« — prav po aprilsko pričakovali, da »kulturne« Slovence ne bo ta proslava zanimala, medtem pa smo Slovenci dostojno dokazali, kako visoko čislamo slavne kulture prvake brez ozira na njih — rojstni list in poreklo. — Z »Obilicem« smo se takisto prijazno pozdravili.

Medtem, ko so se začeli v Beogradu putati najvernejši satrapi Velje Vukičevića, se je »Slovenec«, katerega kolone so skozi vse leto polne pravega aprilskega esprita, trudil dokazati svojim »bravcem«, da vlada v prestolici toliko oklevene centralizma: — red, mir, bratska solidarnost in nezrušljiva medsebojna ljubezen.

Vmes pa je posegel tragičen potres na Bolgarskem... Iz Bolgarske je prešel na — Grško, ne zadevajoč naše Jugoslavije. Italijanski profesor Bendani, ki je napovedal tragični potres, — prorokuje, da obišče ta katastrofa tudi južno Italijo in — Rim... Podoba je, da bo v kratkem tudi Mussolinija streslo in če ne bo potres podrl vseh tiskarn, bo signor Benito svedčano proglasil, da so tajne, podzemeljske sile naperile nanj, izvoljenega duceja junaske nacije — peti atentat... to seveda v slučaju, če ga v kaki kletni katakombi ali kaverni ne bo prišla Bela dekla za nos — kakor ob prvem atentatu...

V silno spremenljivem aprilu smo slavili še kmečke praznike sv. Jurja in Marika ter doživeli več manjših aprilskih posebnosti. — V gledališču so imeli jako pester repertoar, vendar je tudi v aprilu odnesel »Dobri vojak Švejk« največje lovorike.

Hvala Bogu, april je dogospodaril in prišel v deželo »ljubi, krasni maj«, ki pa ima svoje posebne čarovitosti. —

Razstava umetnin

našega akademskega slikarja Ante Trstenjaka bo otvorjena v nedeljo 6. tm. v mali dvorani Uniona in bo odprta do 19. tm. vsak dan od 9.—12. in od 13.—17. Obsegala bo okoli 45 del, oljnatih in akvarelov: motivi iz Pariza, pokrajine ter nekaj figurativnih del. Naš umetnik Trstenjak se nam javlja sedaj po daljšem bivanju v inozemstvu, kjer je priredil lani dve razstavi v Parizu, se udeležil velike razstave »Salon d'Automne«, bil poklican v Strassbourg, da izvrši dva portreta, se mudil nato v Monakovem in priredil januarja tl. pod pokroviteljstvom Društva lepih umetnosti v Pragi razstavo svojih del. — Pozdravljamo nastop našega rojaka umetnika na domačih tleh! —

Občinstvu mariborske oblasti v pojasnilo.

Vsled vsestranskih pritožb, da se prodaja v mariborski oblasti samo zrnata in čestokrat zelo umazana morska sol, se je obrnil Gremij trgovcev v Mariboru na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo s prošnjo za posredovanje, da dobi mariborska oblast tudi drobno takozvano »Kreka« sol, katere je v bližnjem Varaždinu vedno dovolj na razpolago, vendar se pa od tam ne sme naročati. Te dni je pa prejela Zbornica iz Beograda odklonilno rešitev in bo toraj mariborska oblast navezana še nadalje na zrnato sol, ker je sol monopoliziran predmet, katerega deluje monopolna uprava sama. Toliko javnosti v informacijo, ker dolži ljudstvo naše trgovstvo, češ, da naroča te vrste sol samo radi tega, ker je cenejša in se pri njej več zasluži, kar je pa popolnoma neosnovano, ker določa natančno prodajno ceno monopolna uprava, in se cena ne sme prekoračiti. —

Mariborski in dnevni drobiš

Našim zunanjim naročnikom Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 3. maja »Urh, grof celjski« ab. D. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat.
Petek, 4. maja. Zaprto.
Sobota, 5. maja ob 20. uri »Jesenski ma-never« ab. C. Kuponi.
Nedelja, 6. maja ob 20. uri »Dobri vojak Švejk«. Kuponi.

Lepa pustolovščina

Tipično francoska družabna veseloigra, da se poslušalec nazabava ob izvrstnih domislekih in pristnem galskem duhu. Stvar prav izvrstno podaja družabni ton boljših krogov in se drži višine njih konverzacije.

Večer je v prvi vrsti zasluga gđ. Kraljeve. Uloge duhovite starke ni samo igrala, ampak je duhovitost iz sebe izžarevala tako neposredno, da je učinkovala, revala tako neposredno, da je učinkovala sproti in ne bi nikoli videla uloge. Čeprav je gđ. Kraljeva naša priznana igralka, se bo vendar težko vzporedila uloga, ki bi jo bila igrala s toliko resničnostjo in prepričevalnostjo.

V drugi vrsti je to večer gđ. Starčeve. Sinoči se je na mah oprostila vsega oklepa, ki je doslej branil njeni notranjosti do izraza, da je bila v sedanjih letošnjih ulogah tako narejena. Povsem je upravičila pričanje, da je talentirana igralka, ki ima temperament in zmoglost tudi prepričevalno in neprisljano nastopati. V odlični ji gre, da je lepo ločila nesrečno nevesto od zaljubljene ljubimke, srečno niansirala razne stopnje v njenem popuščanju do ljubimca. Za nas ni dvoma, da bo pod spretno režiserjevo roko in s študijem gđ. Starčeva popolnoma uspela.

V tretji vrsti sta večeru dala odlično gg. Železnik in Skrbinek. Prvega tip nerodnega, sicer dobrega tepčka, je bil od vseh strani pogoden. Ne vem, če ni bilo tudi nekaj pretiravanja, kar pa veseloigri ni škodilo. G. Skrbinek je bil simpatičen ljubimec, ki je zlasti v scenah s Starčevo ubral prav krepke momente.

V ostalem slabega ni bilo. G. Daneš seveda kabinetna figura grofa, ga. Zakrajškova dobra, le malo premalo pristna, ga. Založnikova je zadela ton, a je vse preveč nemirna in mahovita.

Režiser g. Pregarc je v splošnem stvar postavil gladko, nekatere daljše prizore bi bil lahko črtal, ker dolgočasijo. Publiku se je zelo zabavala in gđ. Kraljevo odločno zahtevala pred zastor.

Pogrešan.

Že od 26. aprila pogrešajo Josipa Kramarja, rodom iz Breginja pri Tolmini. Bil je zaposlen pri granji ceste v bistriškem jarku pri Muti. Ob 7. uri zvečer je odšel iz bistriškega jarka in od tedaj ni o njem več nobenih vesti. Kramar je star okoli 70 let, malo plešast, sivorjavih brk in oblečen v rjavo žametasto obleko. — Kdor bi vedel kaj o njem, naj javi to proti povračilo stroškov na naslov: Josip Hrast, Limbuš pri Mariboru.

Sv. Lenart v Slov. gor.

Tukajšnje Sokolsko društvo je priredilo minulo nedeljo ljudsko igro »Rokovnjači«, ki je nad vse pričakovanje dobro uspela, nabito polna dvorana pa je pričala, koliko zanimanja je zlasti med okoličani za to naše pristno domače delo. Zato bi agilenemu Sokolu pri Sv. Lenartu priporočali, da priredi še večkrat kako domačo igro mestno raznih burk, ki so večkrat še tujega izvora. Društvu pa k zaslužnemu uspehu čestitamo in mu želimo i v nadalje mnogo uspeha! —

Mala nedelja.

Najlepša majniška izletna točka boji vsem okoličanom prijazni Malonedeljski hribček, kjer se bo v nedeljo 6. maja ob 16. uri vršila ljudska veselica in igrala velezbavna igra »Martin Krpan«. Na svidenje! — 921

Rešitev uganke.

Kako se človek dandanes najceneje obleče?? Ako kupuje vse oblačilne predmete pri tvrdki L. Ornik, Koroška 9, ker so priznani najcenejši. — VI

Večerni tečaj za šivanje oblek priredi Mariborsko slov. žensko društvo, ako se prijavi dovolj udeleženk. Prijave in pojasnila do 5. maja pri g. Zlati Briš-nik, Gosposka ulica 982

Današnji številki smo priložili za zunanje naročnike položnice ter jih prosimo, da poravnajo naročnino vsaj za par mesecev vnaprej, ker nam s tem prihranijo mnogo stroškov in dela. One pa, ki imajo naročnino že plačano, prosimo, da izročijo položnico kakemu prijatelju, ki bi list naročil. Obenem nujno prosimo vse zamudnike, katerim smo poslali opomine, da svoj dolg s poštnino vred takoj poravnajo in nam ne povzročajo novo delo in stroške z izterjevanjem.

Uprava »Večernika«.

Novi upravni odbor in ravnateljstvo Mestne hranilnice v Mariboru.

Včeraj, dne 2. t. m. se je novi upravni odbor Mestne hranilnice v Mariboru konstituiral sledeče: predsednik trgovec Franjo Bureš, podpredsednik trgovec Janko Tavčar. V ravnateljstvo pa so bili izvoljeni: veletrgovec Ferdo Pinter, inž. Oskar Dračar, msgr. dr. Anton Jerovšek, župan dr. Alojzij Juvan, šolski upravitelj Viktor Grčar, odvetnik dr. Juro Jan, gostilničar Anton Emeršič ter odvetnik dr. L. Mühleisen. Ravnateljstvo se je takoj nato konstituiralo sledeče: predsednik msgr. dr. Anton Jerovšek, podpredsednik Viktor Grčar. Za pravnega konzulenta Mestne hranilnice je bil izvoljen dr. Franjo Lipold, za njegovega namestnika dr. Alojzij Juvan.

Pogreb tretje žrtve dravske tragedije.

Te dni so dravski valovi vrgli na kopno tretjo žrtev strašne nesreče, ki se je dogodila na Dravi pred Felberjevim otokom dne 10. aprila ter zahtevala 6 človeških žrtev. V ponedeljek so v Rabovcih pri Ptujju potegnili iz Drave truplo 14-letnega Viljema Hauptmana, drugi dan so pa to žrtev položili v grob pri Sv. Marku nižje Ptujja. V Dravi so sedaj še tri žrtve: sestrice Silva in Danica Lešnik in mladi brodar France Lesjak. —

Knjige Slovenske Matice.

Slovenska Matica naznanja, da so letošnje knjige dotiskane. Razpošiljanje knjig poverjenikom in zunanjim članom, ki niso v podeželskih poverjeništvih, se začne takoj. Člani, ki plačujejo na obroke, naj članarino poravnajo do prevzema knjig.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Od 22. do 30. aprila je bilo prijavljenih mariborskemu mestnemu fizikatu 6 slučajev obolenosti naalezljivih boleznih in sicer: 3 slučajji škrlatinke, 2 davice in 1 slučaj šena.

Udruženje rezervnih oficir i ratnika, podobor Maribor vabi člane ter njihove obitelji na Djurdjevski Uranak, ki ga proslavi tukajšnja garnizija z godbo z izletom k Trem ribnikom v nedeljo dne 6. maja. Zbirališče vseh društev in vojske je ob šestih zjutraj na Trgu Svobode. —

Upravni odbor pravoslavne cerkvene občine

sv. Cirila i Metoda v Mariboru vabi vse svoje člane ter njihove obitelji na Djurdjevski Uranak, katerega proslavi tukajšnja garnizija z godbo z izletom k Trem ribnikom v nedeljo 6. maja. Zbirališče vseh društev in vojske je ob šestih na Trgu Svobode. —

Obrtništvu mesta Maribora!

V nedeljo dne 6. majnika napravi naše vojaštvo mariborske garnizije izlet k trem ribnikom z godbo. Ta dan se vrši slavnost Jurjevanja, ki se proslavi v vsej kraljevini. Komanda mesta Maribora vabi vse obrtništvu, da se te slavnosti udeleži. Zbirališče na trgu Svobode ob 6. zjutraj, povratek okrog 9. dopoldne. Dolžnost našega obrtništvu je, da se v polnem številu te slavnosti udeleži in s tem pokaže svojo ljubezen do naše narodne vojske. — Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru. — Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru.

Mariborski šahovski klub.

B-turnir se začne prihodnjo sredo, 9. tm. v kavarni »Jadrani«. Se neprijavljeni upravičeni člani naj se zgledajo ta večer, ko bo že žrebanje, za prvo kolo. —

Ponudbena licitacija bencina.

Kakor nam sporoča mestno avtobusno podjetje, je ponudbena licitacija bencina odložena za poznejši čas in bo pravočasno objavljena v listih. —

Gojzerji.

lahki 1/2 težki in original kakor tudi nad 30 modelov promenadnih čevljev nudi Karo Koroška c. 19. —

IV. nik. Gosposka ulica

Sedem decenij kamarile

LEGENDE OKROG FRANCA JOŽEFA I.

V dunajski književni zalogi »Amalteia-Verlag« izide te dni biografija Franca Jožefa I., ki je v mnogih ozirih vredna, da jo uvrste poleg epohalnega dela genijalnega češkega satirika Jaroslava Haška »Dobrega vojaka Švejka«. Biografija te književne zaloge je veljavna v zgodovinskem in psihološkem oziru.

Dunajčani so šaljivi in sentimentalni. Cesarja Franca Jožefa I. so v svoji bujni fantaziji napravili za legendarno figuro. Ravno, ko je bil star 68 let in je že vladal pol stoletja, so umorili cesarico Elizabeto. Tedaj, ko bi bil mnogim svojim ministrom in generalom že lahko oče, neštetim svojim podanikom pa stari oče, so se začele plesti sentimentalne legende okrog njegove osebe. Legend je bilo naenkrat toliko, da podaniki, velike države o svojem vladarju niso imeli drugega, kakor sliko dobrega starega očeta z belo pristrizeno cesarsko brado, rdečimi generalskimi lampasi in dobrodušnim nasmehom. Te slike ni motilo dejstvo, da so cesarja v Lombardiji imenovali »kronanega rablja«, da je podpisal v treh letih 2000 smrtnih obsodb, da je imel na vesti nepopisne grozovitosti Haynava in Kempna itd.

Dobri stari gospod v Schönbrunn — tako je dunajska sentimentalnost nazivala cesarja. Naenkrat je legenda ustvarila celo češkega slugo Prohasko, po bradi in tudi drugače popolnoma podobnega cesarju Francu Jožefu. Ta Prohaska kot dvojniki cesarja je vladarja zastopal pri neštetih proslavah v provinci in četudi je večina Dunajčanov vedela, da tak dvojniki ne eksistira, je vendarle legenda neumorno ustvarjala nove anekdote in zgodbe o cesarju in njegovem dvojniku.

Dobri stari schönbrunski gospod je živel samo za svoj narod in nihče ni živel tako skromno kot on. Poleti ob 4. uri, pozimi pa že ob 5. uri je sedel pri svoji pisalni mizi. Zajutkoval je samo kozarec mleka in dve žemlji. Ob 10. dopoldne, ko so višji uradniki šele začeli delati, je pa cesar že ves dnevni material dovršil. V delavno sobo so mu prinesli kosilo: malo mesa s prikuho in čašo piva. Delal je do osmih, potem se je pa vlegel k počitku. Počival je na postelji — in kakšni postelji! Na navadni železni, kakor so običajno v vojašnicah. V vseh njegovih gradovih — Hofburgu, Schönbrunnu, Budimpešti, Ischlu, Laxenburgu, Gödöllő itd. — so bile take železne postelje. Ta postelja je bila predmet posebne mitologije. Ni bilo šole, v kateri se ne bi pripovedovalo, da bi cesar lahko spal v z dragulji okra-

šeni postelji pod baldahinom, a da on vendar kot vzor skromnosti spi kakor rekrut. V cerkvah je pa postala njegova postelja simbol krščanske ponižnosti. Vsi, ki so iz te bajeslovne postelje razvijali toliko lepih nauk, so pa seveda spali čim udobnejše se je dalo.

Nihče ni videl bajeslovno skromne postelje, pa vendar je verjelo v njo okrog 50 milijonov ljudi. Če so otroci povprečnega meščana pri zajutru želeli smešano, jih je varčni oče takoj opozoril, da tudi cesar zajutruje žemljo brez masla. Vse te legende pa niso bile brez podlage. Resnične so bile celo žemlje brez masla. Samo tega niso vedeli preljubi podaniki, da je vsako jutro že ob štirih ali ob petih zapeljal iz Hofburga kočijaž v spremstvu dvornega lakaja pompozno kočijo proti pekarni Romana Uhla ter tam sprejel ceremonijelno par žemelj za cesarski zajutek. Dva služabnika, par konj, kočija s cesarskim orlom — vse to je bilo potrebno dan za dnem za dvojce cesarskih žemelj brez masla. Tudi spartanska postelja ni brez stvarnosti. V vsakem gradu je res stala navidez priprosta postelja, pokrita s temnordečo odejo. Drugo je pa, da so bile v teh posteljah debele žimnice z najmodernejšo vzmetno konstrukcijo. Ko so po preobratu Amerikanci nakupovali cesarsko zapuščino, so izjavili, da so žimnice »preprostih« cesarskih postelj luksuza, kakoršnega v Ameriki ne poznajo.

Franco Jožef je bil intelektualno komaj na srednji stopnji ter se je tega tudi zavedal. V svoji bližini ni trpel genijalnih ljudi. S tem, da je zgodaj vstajal, je po svojem razumu našel idejno pot prednjačenja pred državljani in pred svojo ožjo okolico. In kaka smešna tekma je nastala radi te cesarske navade pri ministrih in generalih. Kot običajno so hodili spat, na vse zgodaj so pa vstajali vsi ubiti in zaspali. Dobri schönbrunski gospod je pa lepo prespal svojih dobrih osem ur ter je ves svež užival zadrege in težave svojih milih in dragih. Tako si je vsako jutro domišljeval, da živi pravilno edino on, vsi pod njim pa napačno. Z vsem tem je pa le dosegel nekaj za 20. vek neverjetnega-grotesknega: Če ne bi bilo vojne, bi od visoke starosti odreveneli cesar lahko v miru zaspal in če ne bi imeli primernega naslednika, bi lahko kakšna legendarna figura ali pa sama mitologija o njem načelovala avstro-ogrske monarhije.

Franc Jožef je bil intelektualno komaj na srednji stopnji ter se je tega tudi zavedal. V svoji bližini ni trpel genijalnih ljudi. S tem, da je zgodaj vstajal, je po svojem razumu našel idejno pot prednjačenja pred državljani in pred svojo ožjo okolico. In kaka smešna tekma je nastala radi te cesarske navade pri ministrih in generalih. Kot običajno so hodili spat, na vse zgodaj so pa vstajali vsi ubiti in zaspali. Dobri schönbrunski gospod je pa lepo prespal svojih dobrih osem ur ter je ves svež užival zadrege in težave svojih milih in dragih. Tako si je vsako jutro domišljeval, da živi pravilno edino on, vsi pod njim pa napačno. Z vsem tem je pa le dosegel nekaj za 20. vek neverjetnega-grotesknega: Če ne bi bilo vojne, bi od visoke starosti odreveneli cesar lahko v miru zaspal in če ne bi imeli primernega naslednika, bi lahko kakšna legendarna figura ali pa sama mitologija o njem načelovala avstro-ogrske monarhije.

vasi, se italijanska vlada ne more optimistično občutiti pred številkami, ki izhajajo iz podeželskih razmer.

V resnici mora torej tudi Italija računati z nazadovanjem porodov. V mestih je to že fakt, na deželo pa to prihaja. Mussolinijevi politiki je to silno neprijetno. Temelj njegove zunanje politike je namreč preobljubena Italija z veliko potrebo izseljevanja in ekspanzivne kolonialne politike. Te zahteve je pa seveda treba podpreti s statistiko in če statistika ne izkazuje učinkovitega naraščanja števila porodov, potem je konec Mussolinijeve ekspanzivne politike. Mussolini se dobro zaveda, da gredo mesta po poti celokupne Evrope, zato pa njegov tisk apelira z največjo silo na maso dežele, da bi neglede na gospodarsko in socialno stanje spravil na svet čimveč potomcev. V vladnih listih se beležijo slučajni številni porodov z velikim patosom, za slučajne dvojčkov in trojčkov je pa odredil Mussolini denarne nagrade ali pa vsaj svoje častitke. S posebno strogostjo se pobijajo medicinske operacije za odpravo ploda »Klic po otroku« — zveni iz vseh fašističnih listov.

Ta časopisna akcija ima pa to veliko napako in slabo predpostavko uspeha, da smatra znižanje števila porodov za posledico propadanja morale. Za v Evropi splošno dejstvo išče idejne vzroke, dočim so pravi vzroki skozinskoz materijalistični. Kakor povsod v Evropi tako je tudi v Italiji gospodarski položaj tako neugoden, da v večini slučajev zakonci iz sa-

toplino, a nato ga okrtajte, pa bo kot novo in belo kot sneg.

KRZNA.

Bela krzna nimajo za okras sobe nobene vrednosti, če zares niso čiste bele barve.

Taka krzna lahko zmeraj čistite z „RADIONOM“ brez velikega truda

Napravite raztopino „RADIONA“ v mrzli vodi in krtajte to raztopino krzno v ravnih potezih.

Nato morate s čisto vodo dobro izprati, da izgine „RADION“ in nesnaga.

Potem posušite krzno v blagi toplini, a nato ga okrtajte, pa bo kot novo in belo kot sneg.

mih gospodarskih razlogov resignirajo na potomstvo. V tem oziru so večja italijanska mesta, kakor že rečeno, popolnoma enaka ostali Evropi, na deželi ki je sicer zelo konservativna in primitivna, se pa število porodov omejuje vsled tega, ker italijanski seljak v današnjih razmerah nima niti nade, da bo svoje potomstvo lahko poslal v širni svet, kakor nekdanj. Da mesto ne more preživeti delovnih moči iz vasi, kakor nekdanj, je v Italiji v povojni dobi ravno tako vsesplošno znano, kakor prebivalcem drugih evropskih dežel, da bo pa onemogočeno tudi izselje-

vanje in sezonsko delo v tujini, so pa italijanski seljaki uvideli v polnem poraznem obsegu šele v zadnjih letih. Po vseh izgleh ne bo v Italiji niti nizka nabrazna stopnja podeželskega prebivalstva zaustavila omejitve potomstva, ki se vsesplošno širi iz mest. Lahko se dogodi, da bo prihodnje ljudsko štetje v Italiji pokazalo še nižjo številko ali še večje nazadovanje porodov, kakor v drugih evropskih državah, ki v korist svoje politike in tudi drugače ne polagajo tolike važnosti na čim številnejše potomstvo.

Sport

NOGOMETNI PROBLEM NA OLIMPIJADI.

Pripravljalni odbor za olimpijski nogometni turnir (dr. Bouwens za Nemčijo, Lotsy za Nizozemsko in Verdyk za Belgijo) je imel pred nekaj dnevi v prisotnosti tehničnega odseka nizozemskega olimpijskega komiteja dolga posvetovanja. Šlo je prdvsem za to, po katerem sistemu naj bi se vršile nogometne tekme v Amsterdamu. Pripravljalni odbor je bil namreč mišljenja, da se dosedanja pokalniki sistem nepravičen, ker mora n. pr. moštvo, ki ima po cele tedne potovanja za seboj, v slučaju prvega poraza sploh izpasti iz tekmovanja.

Komisija se je zato odločila za nov način tekmovanja, ja tkzv. Bergvallov sistem, po katerem pride v slučaju 20 udeležencev do 35 iger, medtem ko je pri pokalnem sistemu le 20 tekem. Če pristane na nov sistem tudi Fifa, se bodo vršile letošnje olimpijske tekme takole: Vseh 20 moštev se združi z žrebom v deset parov. V prvem kolu bo deset tekem. Rezultat: deset zmagovalcev in deset premaganih. Drugo A-kolo: deset zmagovalcev igra pet tekem. Rezultat: 5 zmagovalcev in 5 premaganih. Drugo B-kolo: deset premaganih iz prvega kola igra pet tekem. Rezultat: 5 zmagovalcev in 5 premaganih. Premagana poslednja petorica izpade. Tretje kolo: petorica premaganih iz drugega A-kola igra s petorico zmagovalcev iz drugega B-kola pet tekem. Rezultat: pet zmagovalcev in pet premaganih. Zadnja petorica premaganih izpade. Tako ostane torej še deset držav v tekmovanju: petorica zmagovalcev iz drugega A-kola in petorica zmagovalcev iz tretjega kola. Sedaj se odigra vmesno kolo, v katerem je šestorica držav prosta: dve igri in dva zmagovalca. Poslednja dva in ostala šestorica igrajo dalje po pokalnem sistemu. Sledijo torej štiri tekme v predkolu, dve tekmi vmesnega kola, potem tekma za tretje in četr-

to mesto in odločilna tekma za prvo in drugo mesto.

Zrebanje se bo vršilo od 20. do 23. tm. Če se sprejme ta sistem tudi po Fifi, se bodo vršile nogometne tekme vsak dan od 27. tm. do 15. junija.

Prvi nastop Urugvajcev v Evropi.

Svetovni prvak v nogometu, urugvajski team, je prispel v Evropo in v svoji prvi tekmi nabrisal v Havre-u tamošnji »Havre A. Club« 6:0. Urugvajci so torej tudi letos v dobri formi.

Turki na Češkem.

Turški olimpijski nogometni team, ki trenira v tekmah z raznimi češkoslovaškimi klubi, je premagal v nedeljo v Brnu S. C. Židenice 4:2.

Davisov pokal.

Jutri se prične v Zagrebu meddržavna tekma v tenisu za Davisov pokal med Finsko in Jugoslavijo. Za goste nastopita Arne Grah in Bo Grotefeld, za nas Aleks. Popović iz Beograda in Fr. Schöffler iz Zagreba.

Posebni vlak na Dunaj odpovedan.

Ker se je prijavilo premalo udeležencev za nedeljsko meddržavno tekmo Avstrija-Jugoslavija, je odpovedan posebni vlak zagrebških »Novosti«.

Ko je umrla profesorju žena.

— Kako ste marljiv, gospod profesor! Kljub težki izgubi, ki vas je doletela, ste že zopet pri delu!

— ... veste, danes sem prejel iz krematorija zemske ostanke moje blagopokojne žene. Velezanjstvo je, gospod kolega, kako neverjetno male množine Ca (SH) najdem v pepelu ...

Slikar in kravar.

Umetnik — slikar naprosi kravarja, če sme slikati njegovo lepo kravico.

»Tega pa že ne!« odvrne hlapec. »Če je bila sivka šest let v tej barvi, ne potrebuje tudi sedaj nobene druge!«

Italija in njeno potomstvo

KLIC PO OTROKU. — MUSSOLINIJEVA POLITIKA IN VPRAŠANJE POTOMSTVA.

V povojni dobi prihaja dežela za deželo s statističnimi podatki o zniževanju števila porodov. Ta statistika je začela seveda z velikimi mesti, a se je naglo raztegnila tudi na deželo. Bilo je večkrat zelo zmešno, ko so listi ene države registrirali svoje nazadovanje porodov in so se listi druge dežele nekako škodoželjno o tem izražali, dokler niso imeli sami neprijetno dolžnost ob objavljenju lastne statistike konstatirati enako dejstvo.

In ravno pod diktatom Mussolinija so začeli italijanski listi z velikim patosom naglašati, da se v Italiji znižuje število porodov ter da preti s tem propast italijanske nacije. Večina listov si je izbrala pri tem celo posebno obliko, ki splošno dejstvo na veliko pretirava. Mussolini sam je v svojih govorih že večkrat rabil stavek: »Italijanska nacija se zmanjšuje.« To seveda ne odgovarja resnici in nasprotuje celo italijanski statistiki v primeru s statističnimi podatki drugih evropskih držav. Celotno zadnja leta je bilo v Italiji okrog pol milijona otrok — novorojenih — letno nad številom smrtnih slučajev italijanskih državljanov. Italijansko ljudstvo se torej ne zmanjšuje, temveč raste letno približno za več stotisoč. S tem pa ni rečeno, da je Italija izvzeta v splošnem povojnem nazadovanju števila porodov. Tudi statistika italijanskih mest kaže, da je letno najmanj za 5% manj porodov od prejšnjega leta. Večja številka rojstev izhaja edinole iz dežele. Ker je pa jasno, da življenski način mesta prej ali slej izpodrine tudi življenske načine

Rado Pregarec:

Njegov prvenec

Gospod, ki se je tako strašno raztogotil in tako grozno kričal, da se ga je Igor Striževskij tako močno ustrašil, je bil režiser Aleksander Šuvalov. In Bog vé, koliko časa bi bil gospod režiser še vpil, da mu ni gospod ravnatelj, ravnodušno in zelo ljubeznivo, ponudil iz elegantne srebrne škatlice, fino cigareto; natočivši za vse tri iz steklenice v vitke kozarčke, finega likerja, je pripomnil z mehko ironijo:

— Nikar se ne razburjajte, gospod režiser! Izvolite! Midva sva stara prijatelja in še starejša znanca. Pijmo, gospoda! Za uspeh »Zajedavca«! Gospod avtor se je menda malo ustrašil, tako bled se mi zdi. Nič! Nič, ljubi prijatelj... Vi ne poznate teaterskega življenja... Ne smete šteti vsake malenkosti za resno... tragično... Kaj, gospod režiser?

Šuvalov, ki je bil izpraznil že tretji kozarček, se je nasmešnil in pritrdil. V tistem hipu je zabrnel hišni telefon. Ravnatelj je dvignil slušalo, poslušal nekaj trenutkov in potem povedal režiserju, da ga na odru potrebujejo.

— Prosim vas, dragi režiser, javite nam, ko bo gotovo, je rekel ravnatelj odhajajočemu Šuvalovu.

— Gospod ravnatelj! Mene bi zelo zanimalo pogledati za kulise, je ponižno vprašal Igor Striževskij — saj veste, nam avtorjem (zadnje besedico je nekako posebno naglasil) koristi tako opazovanje... Ali smem na oder?

— Prosim, izvolite, le izvolite... je hitel zatrjevati ravnatelj sila ljubeznivo in vljudno. Njemu je odhod Striževskega baš prav prišel. — Pokazal Vam bom vhod na oder, je pristavil, vzel klobuk in se obrnil k gospodični, ki je sedela z navzkriž prevrženimi nogami, tako, da je bilo videti lepo zapeljivo linijo njenih podkolen, in dejal: Prosim, potrpite trenutek, ljuba gospodična! Takoj se vrnem!

Igor Striževskij je vljudno pozdravil in odšel z ravnateljem skozi stranska vrata. Ko sta dospela na oder, se je ravnatelj opravičil in pustil Striževskega samega, zatrjujoč, da se prav kmalu povrne. Igor je ostal sam. Tako čudno otožno mu je bilo pri srcu, ko je gledal v ta velik, slabo razsvetljen prostor, kjer je žuborelo kakor v kakem čebelnjaku. Ropot, kriki, kletve delavcev, ki so prenašali kulise in igralcev, ki so nestrpnost hodili okoli maskirani in kostumirani in ki so že več kot celo uro čakali na začetek, so ga čisto zmedli.

— Da, hudiča, ali bo kaj?! se je jezil star igralec.

— To je nesramnost, nesramnost... je vpila neka igralka.

— Škandal! je sikal ljubimec, ki so ga prijatelji čakali v gostilni in katerim je bil

obljubil, da bo najpozneje ob desetih že tam.

— Ta režiser je čisto navadna baraba! Nikoli ne začne ob pravem času! je šepeetal nekdo. — Poglejte, režiser Banov, ta pa ta... točen, kakor...

— Psi! Da vas ne sliši tista hinavka, njegova priležnica, je pazljivo opomnila nevoljneža starejša igralka, ki je sovražila režiserja Šuvalova radi tega, ker ji ni dajal mladih vlog.

— Pa ta pisatelj! Spiše tako dolgo delo, da bo trajalo do jutra! Saj bodo ljudje zaspali pri tem! Idijot! je godrnjal neki epizodist.

— Hm, vam je lahko, vi imate samo v — ampak jaz, jaz! Toliko teksta svoj živ dan nisem požrl! Hvala Bogu, da ni bilo avtorja pri vajah, ko smo črtali. Ta bi skočil s kože! Ah, baš prav, da sem se spomnil! Gospa, gospa! je klical za šepetalko, ko je slučajno šla mimo. — Gospa, prosim vas, zaznamenajte si neke nove črte...

— Ah, pustite me pri miru! Jaz sem že do grle sita te oslarije! Govorite, kar se vam zljubi! Bomo že nekako izplačali. Saj smo že marsikaj izgovorili ni odru, pa bomo tudi to neumnost... je zarenčala in jo odkurila.

— To je predrznost! Kaj si dovoljujete!

Jaz sem prvak tega gledališča in prosim, da se me poslušate, se je jezil igralec in srdito udaril s pestjo po neki vazli, da se je zdrobila. Tedaj je skočil rekviziter kakor ranjen riš in se zagnal vanj. Obadva sta se spoprijela in zadela v razsvetljevalca, ki je baš v tistem trenutku prenašal velik reflektor, da se je razbil na drobne kosce. Iz parterja je vpil režiser kakor brezumen, psoval in klet, pljuval in teptal z nogami. Na odru je nastal tak vrišč, da ne bi bilo slišati grmečega Boga. Igor Striževskij se je komaj priplazil do prve prazne lože in ves onemogel sedel vanjo. Glava ga je močno bolela in v sencih mu je tolklo in nabijalo kakor po nakovalu.

Čez kake pol ure je prišel k njemu v ložo ravnatelj i mu sporočil, da bomo vsak čas začeli. Razložil mu je, naj se nikar preveč ne vznemirja, kajti upati je, da bo predstava dobra in da bo gotovo tudi uspela. Igor Striževskij ga je srepo pogledal in strmel v razsvetljen zastor, ki so ga bili pravkar spustili.

V ložo je pristopil k njima režiser Šuvalov, zaploskal z rokami in poklical inšpicijenta:

— Gospod inšpicijent, prosim vas, obvestite gospodo, da je avtor prisoten in naj malce pazijo, da pojde vse gladko kakor na predstavi. Generalna vaja mora biti kakor predstava! je s povzdignjenim glasom službeno povedal Šuvalov in se vsedel med ravnatelja in Striževskega. Iz ust mu je močno in neprijetno dišalo po vinu in tobaku, da se je moral Stri-

ževskij, ki ga je glava že tako in tako bolela, umakniti. Šuvalov je znova zaploskal in zavpil:

— Začnimo!

Zastor se je dvignil in generalna vaja se je začela. Striževskij je gledal in gledal in takočudno se mu je zdelo. Njegovi ljubljenci, ki jih je tako težko rodil, so se mu zdeli tako smešni, tako revni, tako ubogi, da bi se zjokal nad njimi. Niti za las ni bil nihče na odru podoben tistim osebam, ki jih je nosil Striževskij toliko časa v svoji duši. Kako površni, kako surovi so se mu zdeli! Od začetka je še nekako šlo, potem pa je začelo šepati, tako hudo šepati, da se je ubogemu avtorju zameglilo pred očmi. Režiser je vpil, rotil, popravljal, ponavljal, preklinjal... vse zaman. Ni šlo in ni šlo. Posebno tista scena blagajnika z lastnikom tovarne, v katero je bil položil avtor vse svoje upanje in o kateri je bil prepričan, da mora uspeti, tisto sceno so igrali tako slabo, da je ni bilo mogoče ne poslušati, ne gledati. Ko je bil režiser v tretjič zahteval ponavljanje, se je uprl glavni igralec. Prišlo je med njima do ostrega prerekanja, do žaljivih besed. Ravnatelj je miril, avtor je medlel.

— Vi ste tepec, idijot, osel! je vpil igralec na režiserja.

— Šmirant, šmirant ste vi, ne pa umetnik, je odgovarjal režiser.

— Kdo pa je vas postavil za režiserja? Kdo je bil tisti slepec, ki vam je dal režijo v roke, da ne vidite take neumnosti, take kozlarije, kakor je tale scena... In obrnivši se k šepetalki je zakričal:

— Prečrtajte jo, gospa, prečrtajte jo celo! Ven ž njo, saj kvari dejanje!

— Pri moji veri, jaz se tu ne spoznam več, se je prepirala šepetalka, — popravi, črt je toliko, da ne vem več, katera velja in katera ne velja!

— Prepovedujem si vsako vmešavanje v moj delokrog! je rjovel režiser, skočil iz lože v parter in stekel na oder.

— Vi boste igrali tako, kakor bom jaz ukazal in ne kakor se vam zljubi!

— Ne bom!

— Boste!

— Ne! Če mislite vi meni zapovedati, se proketo motite! Nate, tu jo imate! je zagnal vlogo v režiserja in odhitel v svojo garderobo.

— Ali mislite vi mene s tem vstrašiti? je vpil za njim režiser, — ste premlad, moj dragi! Jaz sem star teaterski maček, vam bom že pokazal! Gospod ravnatelj, telefonirajte, prosim, po policijo! On ima z nami pogodbo in se je mora držati!

Čez deset minut sta prispela v gledališče dva policaja in čez četrte ure se je nadaljevala generalna vaja, ki se je končala z velikimi prepiri, zaušnicami, pretepom med delavci, igralci, režiserjem in inšpicijentom okoli tretje ure zjutraj. Sa-

mo ravnatelj, ki je bil nekočlikrat odšel in se zopet vrnil, je ostal do kraja miren in spremljal Igora Striževskega domov.

— Da, slaba generalna vaja, dobra predstava! je tolažil obupanega avtorja, kateremu so se zapletale noge in ki je hodil s sklonjeno glavo.

— Nič žalosti... boste videli jutri, kako bo šlo... kakor namazano. Le meni verjemite, jaz imam izkušnje...

— Mislite? je komaj slišno vprašal Striževskij, — vendar je dosti lažje pisati gledališke igre, nego jih vprizarjati, je pristavil, da bi le nekaj rekel!

— Ho, seveda, je pritrdil ravnatelj. — Če bi publika videla naš napor, bi čisto drugače sodila teatersko umetnost!

Ko je vstopil Striževskij v svojo spalnico se je Natalija zbudila. Na njeno vprašanje, ali je vaja tako pozno končala, je Igor samo prikimal. Ko ga je prašala, kako je uspelo, ni odgovoril niti besedice, temveč zlezal kar tako napol slečen pod odejo in bolno zastokal. Natalija je hitro vstala, pogledala Igoru v obraz in opazivši njegove motne oči in vroča lica, začela preplašeno tresti moža:

— Igor! Igor moj ljubi, kaj ti je? Govori vendar... Igorček! Za božjo voljo! Kaj se je zgodilo?

— A... vavava... policija... idijot... bum, bum, tresk... aaa... vavavava... je blebel Igor Striževskij.

Celo noč ni pustila vročica in tudi drugi dan ne, vskub vestnemu in skrbnemu prizadevanju zdravilnika in Natalije. Ko sta prišla tisti večer okoli enajste ure, po predstavi režiser Šuvalov in ravnatelj »Svobodnega umetniškega gledališča«, da bi avtorju izročila lovorjev venec in mu sporočila o ogromnem uspehu, ki ga je imel »Zajedavec«, ju Striževskij ni slišal, in ne videl, ampak težko sopel:

— Avava... avava... Policija... Zajedavec... bum, bum, burum... tepec... idijot...

K O N E C.

MALI OGLASI**Stanovanje**

2—3 sobno iščem. Plačam eventuelno najemnino za 6 mesecev v naprej. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Mirna stranka«. U.—

Stanovanje dveh sob

s pritlikinami išče stranka brez otrok. — Naslov v upravi lista.

Gonilne, šivalne in vezalne jermene

iz la usnja nudi Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 864

Trgovski lokal

s popolno opremo, z velikimi izložbenimi okni, v centru mesta Maribora, se odda v najem. Naslov v upravnistvu »Večernika«. 873

Dobro ohranjen otroški voziček
na prodaj. Vrazova 6 I. 924

Kompletna postelja
se takoj proda. Naslov pove uprava! 922

Damske nogavice
znamke »Mravlja«, nudi Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka ulica 5. 895

Še vedno

je vse **modne predmete za gospode** ako se reflektira na dobro in lepo blago mogoče kupiti edino pri

Josipu Karničnik, ki se nahaja sedaj

na Glavnem trgu 11

Posebno velika izbira modernih samoveznic, ovrtnikov in srajc, klobukov in čepic, nogavic in čevljev za dame in gospode.

**ANGLEŠKI IN OSTRAVSKI
PLINSKIKOKS**

prvovrstne kakovosti oddaja na drobno in na vagone najceneje 770

MESTNA PLINARNA

Snominizite se CMD!

1. majem

se je pričelo točiti ravnokar dospelo veliko pošiljatev garantirano

pristnega dalmatinskega vina

To je edino vino najboljše vrste, katerega Dalmacija sploh producira in mu ni konkurence. Torej vsi ljubitelji vina v 923

„Prvo dalmatinsko klet“ v Mariboru
Mesarska ulica šte. 5

Priidite in poskusite, da se v resnici prepričate! Dnevno sveže pečene morske ribe, dalmatinska šunka (peršut), sir, klobase, salama itd. Priporoča se uljudno
Jos. Povodnik

IZSEL JE**ALBUM SLOVENSKIH
KNJIŽEVNIKOV**

Knjiga, ki je razkošno opremljena stane do 5. maja broširana 130 Din, vezana 160 Din, poštnina 10 Din več. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruga, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13